

**Her er
Wien**

AASMUND WILLERSRUD

**Gufs fra
nær fortid**

Av og til er det så man mister pusten ved å se på TV her i Østerrike, for sterkere programmer skal man lete lenge etter i et statlig kringkastingsmonopol. Senest var fredag kveld, da fire gamle nazi-forbrytere sto frem med synspunkter på ugjerningene de hadde vært med på i unge år, som får det til å gå kaldt nedover ryggen på en tilskuer.

Riktignok var alle fire over 80 år, men tilsynelatende fullt tilregnelige i teknisk forstand. Holdningene var i hvert fall lys levende. Alle var dømt til korte fengselsstraffer etter krigen, men sonet ferdig og etablerte seg raskt i respektable borgerlige posisjoner som advokat, lege, ja sogar borgermester i en småby i Alpene et sted.

Gasskamre?

— Kanskje tok vi livet av en god del jøder, vedgikk advokaten, som dermed kom med den største innrømmelsen i hele det timelange programmet. — Men, la han til, — nå er det jo fler av dem enn noensinne her i verden. De fire overgikk hverandre i å benekte jøde-utryddelsen og masse mordene på andre folkeslag. De påsto at gasskamrene aldri eksisterte, og fremstilte myrderiene de deltok i som begrensede barmhjertighetsdrap.

Forestillingen med de

mer foraktet enn jødene i Det tredje rike. Igjen nektet gamlingene for at det var tale om noen masseutryddelse under krigen. Sigøynere ble riktignok drept, ikke av rasemessige grunner, men fordi de var anti-sosiale vesener, slik en av dem formulerte det. — Parret seg på gulvet foran øynene på barna, presiserte han.

Hitler et talent

De fire østerrikerne beklaget bare én ting under sitt mangeårige nazi-virke. At det ikke var lyktes dem å underkaste verden det styre de kjempet for. «Fører» var jo et lysende talent, het det.

Østerrike kjemper med sin nazi-fortid. Ut-sagn som er egnet til å forherlige nazi-tiden eller anspore nasjonalsosialismen på ny, er strengt forbudt. Håndhevelsen av lovforbudet er imidlertid ingen enkel sak. Her pågår den dag i dag rettssaker mot nasjonalsosialister, som lykkes å forhale prosessen ved å pålegge statsadvokaten å føre bevis for at gasskamrene, krematoriene og masseutryddelsesleirene virkelig eksisterte.

Gamle påstander

For disse påstandene går igjen i propagandaaen fra de høyre-radikale krefter. Bare i dagens avis omtales to rettssa-

fire gamle nazistene, en av dem vansiret i ansiktet etter fronttjeneste, har satt følelsene i sving i Østerrike. Men umiddelbart var det bare en av Wien-avisene som reagerte. Uavhengige Kurrier skrev på førstesiden at den som hørte på oldingeforbryterne måtte bli grepet av gru. Men enda verre er faren for at disse nazistenes hemmelige «venner» oppfatter det slik, at alt dette kan nå kan sies fritt og åpent i den statlige kringkasting, advarte avisen.

Grove påstander

Enkelte av påstandene som de fire kom med er nesten for grove til å gjengis på trykk, men legen — filmet i sin privatpraksis — uttalte at de jødene som unektelig ble drept, var uheldelig syke. Tyfus og andre livstruende sykdommer. Vi måtte bare gjøre kort prosess, «av hensyn til de andre», som han sa.

Det ble tale om sigøynere, folkegruppen som om mulig var enda

ker med samme innhold. I en av dem ble en 71-åring fra Salzburg ble for helgen funnet skyldig på alle punkter, for å ha oppmuntret til nazisme i et NS-blad, glorifisert både Anschluss og Hitler-Tyskland og fornekta masse mordet på jødene. Og dommen?

— Sjokkerende mild, ifølge Kurrier, som anklager rettsapparatet for å utstede fribrev for høyre-ekstremister på denne måten: Et års betinget fengselsstraff og 500 kroner i bot.

I dag begynner retts-saken mot en kjent nazist som har forfattet boken «Frifinnelse for Hitler?». Han har brutt loven på samme måte som kollegaen ovenfor, men skal i tillegg ha lagt seg til med en gruppe disipler som utfører voldshandlinger mot utlendinger i Wien. Det luter til å bli hektiske tider for rettsapparatet i Østerrike, for innenriksministeren har skjerpet pålegget om at brudene mot anti-nazistloven skal forfølges.

Østerrikerne vil gjerne glemme nazi-tiden, men bildene forfølger dem. (Foto: AP)

A

B